

Asia: VN/7786/2020

Ympäristöministeriön menetelmä rakennuksen elinkaaren hiilijalanjäljen arviointiin

1. Menetelmän yleinen palaute

a) Miten olet tutustunut lausuntopyynnön kohteena olevaan arviointimenetelmään? (valitse kaikki sopivat vastaukset)

Olen tutustunut menetelmään lukemalla sen

b) Onko arviointimenetelmä kuvattu selkeästi ja ymmärrettävästi?

Kyllä

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

c) Onko arviointimenetelmä mielestäsi tarpeeksi kattava, jotta se osaltaan tukee hiilineutraaliuden saavuttamista Suomessa?

Kyllä

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

d) Ovatko käytetyt EN-standardit ja EU:n Level(s)-menetelmä hyvä pohja kansalliselle arviointimenetelmälle?

Kyllä

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

e) Pohjoismaat tavoittelevat harmonisointia rakennusten vähähiilisyden arviointimenetelmissä. Kannatatko tätä tavoitetta?

En osaa sanoa

Kommentti:

Pohjoismaiset olosuhteet (lämpötila, kosteus) ovat riittävän samanlaiset, joten Suomen haastavatkin olosuhteet kestävän rakentamisen kannalta. Omakotiliitto ei lähtökohtaisesti vastusta harmonisointia, mutta tarpeita tulee aina kuitenkin tarkastella ensisijaisesti kansallisista olosuhteista.

f) Soveltuuko menetelmä mielestäsi sekä uudisrakennuksille että korjauskohteille?

Kyllä

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Menetelmä periaatteiltaan soveltuu sekä uudisrakennuksille että korjauskohteille. Korjaushankkeiden tuloksien vertailukelpoisuuteen liittyy kuitenkin haasteita. Menetelmän käytön tulisi tukea vähähiilisempää rakentamisen ohjausta ja neuvontaa, eikä päätyä vain ylläpitämään tarpeetonta hallinnollista menettelyä tiedonkeruun takia.

g) Soveltuuko menetelmä mielestäsi käytettäväksi rakennuksen suunnittelun aikana ennen rakennusluvan hakemista?

-

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Menetelmän ei pitäisi olla todistelumenetelmä, vaan sen tulee avustaa ja neuvoa rakennushankkeita huomioimaan rakennushankkeessa tehtävien valintojen merkitys vähähiilisyyteen. Jos menetelmä jää liian teoreettiseksi, ei todellista vaikutusta synny. Menetelmään liittyvässä sääntelyssä tulee myös huomioida turhien kustannusten välttäminen.

h) Arviointia voi helpottaa käyttämällä valmiita taulukkoarvoja sellaisille elinkaaren vaiheille tai rakennusosille, joiden arviointi on hankalaa ja joilla on vähäinen vaikutus lopputulokseen. Onko taulukkoarvojen käyttö sopiva keino arvioinnin helpottamiseksi? Muutosehdotus tai muu kommentti:

Kyllä

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Taulukkoarvot ovat hyvä ratkaisu ja kustannuksia säästävä malli, jos arviointi on hankalaa ja ohjausvaikutusta on vaikea saavuttaa. Pilotoinnin ja mahdollisen laajemman tutkimuksen kautta syntyy todennäköisesti kustannustehokkaammin myös pientalo- ja vapaa-ajan rakentamisessa riittävä tieto, jota voi soveltaa yksinkertaiseen mallinnukseen ja valintojen vaikutusten arviointiin.

i) Onko vähähiilisestä rakentamisesta ollut tarjolla tarpeeksi tietoa ja neuvontaa ympäristöministeriöstä?

-

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Tähän mennessä arviointimenetelmää on viety läpi avoimesti. On erittäin tärkeää, että pelkän energiatehokkuuden sijaan tarkastellaan kokonaisuutta ja rakennuksen elinkaarta. Kuluttajalle asia on uusi, ja vähähiilisen rakentamisen ja korjausrakentamisen neuvontaan tarvitaan resursseja.

j) Muita yleisiä kommentteja:

Omakotiliitto pitää tavoitetta tukea vähähiilistä rakentamista kehittämällä arviointimenetelmää hyvänä. Arviointimenetelmän kehittämisessä ensisijaisena tavoitteena tulee olla se, että rakennushankkeita ohjataan vähähiilisimmiksi kuin ilman menetelmää. Omakotiliiton jäsenistön mukaan rakennusten ja rakennustuotteiden suunnittelussa pitäisi paremmin huomioida niiden kestävyys ja korjattavuus.

Omakotiliiton näkemys on, että pientalo- ja vapaa-ajan rakennus- ja korjausrakennushankkeiden osalta ohjauksen tulee ensisijaisesti perustua neuvontaan ja valistukseen, Suomessa tulee kaikin keinoin välttää tarpeettomien hallinnollisten prosessien lisäämistä, ja sitä kautta estää rakentamiskustannusten kasvua entisestään.

Omakotiliitto esittää, että pienalojen osalta hyvä ratkaisu on kehittää avoin ja ilmainen laskentamenetelmä nettiin saataville, joka perustuu tutkimuksen kautta haettuihin mallinnettuihin tietoihin. Samalla rakentamiseen liittyvien tuotteiden ympäristökuormittavuuden ilmoittamista kehitetään eteenpäin, niin että kuluttaja saa tiedon helposti ja vertailukelpoisesti.

Jos hiilijalanjälkilaskentaan yhdistetään ilmoitusvelvollisuutta esimerkiksi rakennusluvan yhteyteen, tulee huomioida rakennushankkeen normaali kustannustehokas etenemisjärjestys, jossa osa suunnitelmista viimeistellään tai toteutetaan vasta, kun rakennuslupa on myönnetty.

Pohjoismaisen harmonisoinnin takia tarkastelujännettä on lyhennetty alkuperäisistä suunnitelmista. Omakotiliitto huomauttaa, että arviointimenetelmään kohdistuu helposti kritiikkiä, jos se on liian teoreettinen. Näitä riskejä arviointimenetelmään sisältyy sekä aikajänteen että käytön aikaisen energiankulutuksen laskennan osalta. Käytönaikaisessa laskennassa käytetään laskennallista energiankulutusta, joka otetaan mukaan laskentaan päästökertoimien avulla. Tilanne ei kuvasta todellista energiankulutusta eikä yksittäisen kiinteistöomistajan mahdollisia vähemmän ympäristöä kuormittavia valintoja energiaa ostettaessa. Molemmat tekijät (aikajänne ja laskennallinen energiankulutus) myös vääristävät eri vaiheiden merkitystä rakennuksen hiilijalanjäljen muodostumiseen.

Luku 2: Materiaalien hiilijalanjälki

2.1.1. sekä taulukko 1 ja liite 1: Arvioinnin sisältö

-

2.1.2 Määrälaskenta korjaushankkeissa

-

2.1.3 Tuotteiden uudelleenkäyttö

-

2.1.4 Talotekniikkatuotteiden taulukkoarvot

-

2.2.2 ja liite 3: Vaihtojen arviointi

-

Onko kaava tuotteiden vaihtovälin laskennasta selkeä (s.20, kaava 1)?

-

2.3.1 Soveltuvatko taulukkoarvot jätteenkäsittelyn arvioinnin helpottamiseen?

-

2.3.2 Onko siirrettävien rakennusten uudelleenkäytön arviointi kuvattu riittävän selkeästi?

-

Luku 3: Kuljetusten hiilijalanjälki

3.1 Soveltuvatko taulukkoarvot kuljetusten arvioinnin helpottamiseen?

-

3.2 Kuljetukset rakentamisvaiheessa

Työkoneiden kuljetus työmaalle ja sieltä pois on rajattu ulos arvioinnista.

-

Työmaan henkilöstöliikenne ei sisälly arviointiin

-

3.5 Onko elinkaaren lopussa tapahtuvien kuljetusten arviointi kuvattu selkeästi?

-

Muita kommentteja kuljetusten päästöarviointiin:

-

Luku 4: Työmaan hiilijalanjälki

4.1 Soveltuvatko taulukkoarvot työmaavaiheen arvioinnin helpottamiseen?

-

4.2.1 – 4.2.4 Onko työmaan energian ja polttoaineiden arviointi kuvattu selkeästi eri rakentamisvaiheissa?

-

Muita kommentteja työmaan päästöarviointiin:

-

Luku 5: Energian hiilijalanjälki

5.2.1 Energian hiilijalanjäljen laskenta perustuu energiaselvityksestä saatavaan laskennallisen ostoenergian kulutukseen

Muutosehdotus tai muu kommentti: [Käytönaikaisessa laskennassa käytetään laskennallista energiankulutusta, joka otetaan mukaan laskentaan päästökertoimien avulla. On ymmärrettävää, että laskennallisia malleja tarvitaan mallinnukseen, mutta tulee huomioida se, että mallinnustavan johdosta käytönaikaiset päästöt eivät painotu liikaa verrattuna todelliseen tilanteeseen.]

5.2 ja liite 4: Energiamuotojen päästökertoimissa otetaan huomioon sähkön ja kaukolämmön hiilijalanjäljen pieneneminen tulevaisuudessa mm. kivihiilen energiakäytön loppumisesta annetun lain myötä.

-

5.2 Kaukolämmölle ja sähkölle käytetään arvioinnissa samoja päästökertoimia koko maassa. Paikallisesti kertoimissa voi kuitenkin olla eroja. Vähähiilisyiden raja-arvojen kannalta olisi kuitenkin hankalaa säätää raja-arvot paikallisesti kunkin energiayhtiön tuotantotietojen mukaan.

-

Muita kommentteja energian päästöarviointiin:

-

Luku 6: Hiilikädenjälki

6.1 Onko hiilikädenjälki määritelty riittävän selkeästi?

-

Hiilikädenjälkeen voidaan lukea mukaan tuotteiden uudelleenkäytön ja kierrätyksen nettohyödyt, puutuotteiden pitkäikäiset hiilivarastot, sementtipohjaisten tuotteiden karbonatisoituminen sekä ylijäävä uusiutuva energia.

-

Hiilikädenjälkeä ei vähennetä hiilijalanjäljestä. Molemmat luvut esitetään erikseen.

-

Muita kommentteja hiilikädenjäljestä:

-

Luku 7: Yhteenveto ja raportointi

7.2 Laskentatulokset esitetään kolmena lukuna: ennen käyttöä, käytön aikana ja käytön jälkeen.

-

7.1.3 Rakennuksen elinkaaren ajalta voidaan raportoida vähähiilisyden lisäksi myös muita ympäristövaikutuksia. Onko tämä tarpeen?

-

7.2.3 Laskennassa käytettyjen tietojen laatu voidaan arvioida EU:n Level(s)-menetelmän mukaan.

-

7.2.4 Onko arvioinnin luotettavuuden varmistaminen riittävä?

-

Muita kommentteja raportoinnista:

-

Liitteet

Kommentit liitteeseen 1 (Arvioitavat rakennusosat ja niitä vastaavat nimikkeet):

-

Kommentit liitteeseen 2 (Taloteknisten järjestelmien päästötietoja):

-

Kommentit liitteeseen 3 (Elinkaaren eri vaiheiden päästöjen taulukkoarvoja):

-

Kommentit liitteeseen 4 (Energiamuotojen päästökertoimet):

-

Kommentit liitteeseen 5 (Arviointikohteen elinkaaren ulkopuolisten ympäristövaikutusten laskentasäännöt):

-

Kommentit liitteeseen 6 (Rakennuksen elinkaaren vähähiilisyden raportoinnin vähimmäissisältö):

-

Kommentit liitteeseen 7 (Arvioinnissa käytettyjen tietojen laadun raportointilomake):

-

Muita kommentteja liitteistä:

-

Keränen Katja
Suomen Omakotiliitto ry